

Hollandse Delta Sociaal, Groen en Eerlijk

Verkiezingsprogramma PvdA waterschap Hollandse Delta
voor de waterschapsverkiezingen van 15 maart 2023

Verkiezingsmanifest waterschappen PvdA Zuid-Holland 2023

Sociaal, Groen, Eerlijk én veilig waterbeheer

Inleiding

Voor de Partij van de Arbeid staan mensen centraal. Iedereen moet gelijke kansen krijgen. De plek waar je woont mag niet bepalend zijn voor hoe oud je wordt. Ook mag die plek niet bepalen of je wel of niet te maken krijgt met wateroverlast en of je wel of niet over voldoende schoon water beschikt en of je dat kunt betalen.

Het afgelopen jaar is de wereld veranderd. Er is een oorlog in Europa. Door de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis leven we in roerige en onzekere tijden. De energiekosten gaan alle perken te buiten en ook in andere sectoren hebben we te maken met forse prijsverhogingen. De inflatiecijfers schieten omhoog. Veel mensen kunnen nog maar nauwelijks of helemaal niet meer rondkomen. Dit geldt vooral voor de mensen met een kleine portemonnee. Des te meer reden dus om op te komen voor deze mensen.

Dat betekent niet dat wij onze ambities gaan loslaten. We blijven streven naar klimaatbestendig en duurzaam waterbeheer. We pakken de gevolgen van de klimaatverandering zo effectief mogelijk aan en proberen nieuwe gevaren af te wenden door anders te gaan werken; energieneutraal, met minder CO2 uitstoot en circulair. Er is geen tijd meer te verliezen. Om de gevolgen van de klimaatverandering terug te dringen zijn er investeringen nodig.

Eerlijke lastenontwikkeling

In deze periode staat voor de Partij van de Arbeid dan ook een eerlijke lastenverdeling centraal. Onze inzet is en blijft de zwaarste lasten te laten dragen door de sterkste schouders. Voor onze inwoners en bedrijven vinden we de komende vier jaar (boven op de inflatie) een beperkte lastenstijging acceptabel om extra maatregelen te kunnen treffen om de klimaatverandering op te vangen. Hierbij gaat het om onvermijdelijke investeringen die nodig zijn om de gevolgen van de klimaatverandering terug te dringen. Doen we die investeringen niet, dan zullen de kosten voor toekomstige generaties hoger zijn.

Vanwege de stijgende prijzen voor burgers zullen de middelen binnen de waterschappen slimmer moeten worden ingezet. Het dilemma van forse investeringen voor klimaatverandering en de wens de lasten te beheersen, zullen we creatief moeten aanpakken. Wij maken inzichtelijk wat het waterschap doet voor de bewoners van de stad en het platteland. Voor bewoners en ondernemers, waarvoor de waterschapsbelasting niet betaalbaar is of die leven op een bestaansminimum, is er kwijschelding. Bij het incassobeleid weegt het sociale aspect mee. Waterschappen zijn een belangrijke investeerder. Onze maatschappelijke verantwoordelijkheid bij investeringen verliezen we niet uit het oog. Wij voeren grote projecten duurzaam en sociaal uit. Zo nemen we zoveel mogelijk mensen in dienst met afstand tot de arbeidsmarkt.

Klimaatverandering

We wonen in een schitterende delta. Zonder water kunnen we niet leven. De klimaatverandering zet onze relatie met onze omgeving (en daarmee het water) op scherp en raakt onze bestaanszekerheid in de kern. Voor de komende decennia liggen de aandachtsgebieden voor de waterschappen, naast de klassieke invulling van taken waterveiligheid, voldoende water en waterkwaliteit ook op de invulling ten behoeve van klimaatverandering, milieu, biodiversiteit en duurzaamheid. De afgelopen jaren hebben we hier al sterk op ingezet. Daar gaan we mee door. De waterkwaliteit in Nederland, ook in onze

Delta, is simpelweg niet goed genoeg. We willen zeker zijn van voldoende schoon en gezond water. We houden zoveel mogelijk water vast in ons gebied. Zo kunnen drinkwaterbedrijven dit in de toekomst inzetten voor het maken van drinkwater.

Een ferme aanpak van de gevolgen van klimaatverandering wordt steeds dringender. De verandering gaat sneller en harder dan gedacht. We zien hoosbuien die tot voor kort ondenkbaar waren.

Zie Zuid-Limburg in de zomer van 2021. Ook zullen langdurige droogteperiodes steeds vaker optreden, zoals in de zomer van 2022, maar ook de zomers daarvoor. Deze overlast voor stad en platteland zorgt voor grote persoonlijke en maatschappelijke schade. Wij kiezen niet voor dweilen met de kraan open. Onze inzet is dat de waterschappen in 2025 energieneutraal werken, in 2030 hun CO2-belasting met 70% terugdringen, in 2050 geen afval meer produceren en de grondstoffen volledig hergebruiken (circulair werken). Ook wekken we duurzame energie op uit water, werken we samen met gemeenten op energie en klimaatgebied, bijvoorbeeld door de bouw van windmolens langs het water. Zo dragen we bij aan een klimaatbestendig en waterveilig Nederland voor iedereen. Daar waar preventieve maatregelen niet voldoende zijn, zetten we in op proactief inspelen op de gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Zo dragen we bij aan een klimaatbestendig en waterveilig Nederland voor iedereen.

Juist in tijden van klimaatverandering zijn de waterschappen een onmisbaar bestuur. Zij hebben de kennis en zijn geworteld in de regio's. Waterschappen ontwikkelen plannen om klimaatdoelen te bereiken en voeren deze uit. We werken samen met burgers en bedrijven, boeren- en natuurorganisaties, maatschappelijke organisaties, gemeenten, de provincie en het Rijk.

Schoon en gezond water

Een grote opgave is te zorgen voor voldoende schoon en gezond water. Dat is belangrijk voor ons drinkwater en de (zwem)recreatie. Maar schoon en gezond water zijn ook van groot belang voor het leven in het water van planten en dieren. Zo vergroten we de biodiversiteit die al jaren sterk onder druk staat. We werken aan het verwijderen van medicijnresten, bestrijdingsmiddelen, zware metalen en (micro)plastics uit het water. Het liefst voorkomen we dat deze stoffen erin komen door samen te werken met burgers, boeren en bedrijven. Helaas is dat niet altijd mogelijk.

Uitheemse dieren en planten die de kwaliteit van het water en de biodiversiteit bedreigen zullen wij samen met belanghebbenden en andere betrokkenen zoveel mogelijk bestrijden. Ondanks alle inspanningen voldoet de waterkwaliteit niet aan de Europese normen. De Partij van de Arbeid bepleit extra maatregelen, om de doelen van de Kaderrichtlijn Water in 2027 te halen. Daarbij zal de inbreng van andere overheden noodzakelijk zijn.

Een goede balans tussen zilt (zout) en zoet water is belangrijk, in het bijzonder voor het drinkwater en de landbouw. Wij zetten in op het ondersteunen van duurzame landbouw. Samen met de boeren en andere partijen zoeken wij naar mogelijkheden om de CO2- en stikstofuitstoot van de landbouw en veeteelt te verminderen, bodemdaling tegen te gaan en in de agrarische sector duurzamer te gaan werken, door bijvoorbeeld zilt water of industrieel water te gebruiken. Gezond water zit vol met leven. Dit stimuleren we door te zorgen voor vispassages, broedplaatsen, takkenbossen, natuurvriendelijke oevers en fauna uittreedplaatsen. Aan onze natuur vreemde soorten als rivierkreeften moeten worden bestreden.

Dijken

Met het oog op onze bestaanszekerheid is het essentieel dat we blijven werken aan sterke en robuuste dijken. Waar het kan kiezen we voor bloemrijke dijken. We werken innovatief en duurzaam in samenwerking met de omgeving (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden). We bekijken hoe we met het dijkbeheer kunnen inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Innovatie is hierbij essentieel. Nieuwe technologische ontwikkelingen kunnen ons helpen. Aangezien de zeespiegel snel stijgt en er steeds meer hoosbuien komen, zijn we genoodzaakt om nieuwe oplossingen te bedenken. Dijkveiligheid en rampenbestrijding moeten bij de waterschappen op orde zijn.

Natuur en recreatie

Biodiversiteit is de kern van een gezond bestaan. De Partij van de Arbeid zet zich in om de aanleg van dijken en waterbergingen te combineren met natuurontwikkeling en recreatie. Daar waar mogelijk stimuleren we recreatief medegebruik. Dijken zijn vaak ideaal om te wandelen en fietsen of om een bijensnelweg te creëren. Dit vergroot ook de kwaliteit van het leven.

Waterberging biedt kansen voor schoon en gezond water. Dit is goed voor de visstand, om te zwemmen, om te recreëren, en voor natuurontwikkeling. Zo kunnen we ook de biodiversiteit langzaam weer verbeteren. Hierover vindt onder andere met natuurorganisaties en hengelsportverenigingen goed overleg plaats. In de strijd tegen langdurige droogte moet verzilting worden voorkomen.

Water nodigt uit om te zwemmen. Op dit moment is het aantal officiële zwemwater locaties beperkt. Daar waar mogelijk zorgen waterschappen samen met provincie en gemeenten dat er ook op andere plekken zo veilig mogelijk gezwommen kan worden. Ons ideaal is dat het water overal schoon genoeg is, om veilig in te kunnen zwemmen. Dus zonder blauwalg. Ook zien we graag een doorlopende kanoroute in Zuid-Holland.

Water in de stad

Het water in de stad biedt kansen en bedreigingen. Voldoende waterberging in de stad is essentieel voor droge voeten. Maar waterberging kan ook een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het leven in de stad. Kwetsbare oude en versteende stadswijken hebben de hoogste prioriteit. Het helpt al als we hier stenen pleinen, parkeerplaatsen, tuinen en daken groener maken. Daarnaast is de kwaliteit van de vele kades in de stad een aandachtspunt. Wij zorgen ervoor dat alle inwoners weten wat zij hier zelf aan kunnen doen en hoe zij hiervoor voldoende subsidie kunnen krijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan subsidies voor regentonnen en groene daken. We kijken wel kritisch naar de doeltreffendheid van die subsidies. Als delen van de stad bij een hevige regenbui nu al onderlopen, hoe moet het dan als er langdurige hoosbuien komen? Bij een hoosbui moet het water in de stad goed kunnen weglopen. De waterschappen treden in overleg met gemeenten en corporaties om deze problemen aan te pakken.

Droom: hoe mooi zou het zijn als er ook vaker in de gracht gezwommen kan worden!

Energietransitie en innovatie

Waterschappen willen in 2025 energieneutraal werken. Dat wil zeggen dat de energie die nodig is voor het werk van het waterschap ten minste zelf wordt geproduceerd. Hierdoor leveren we een belangrijke bijdrage om onze CO₂-uitstoot terug te dringen. Met water hebben we een potentiële bron van energie in handen. Zonnepanelen en windmolens kunnen op of nabij dijken worden geplaatst. Ook drijvende zonneparken kunnen op het oppervlaktewater worden gerealiseerd. Warmte-energie uit oppervlaktewater kan een mogelijkheid zijn bij de invoering van aardgasloze woonwijken. Het mooiste is als omwonenden ook in deze projecten kunnen participeren. We blijven inzetten op vergisting van slib om energie te winnen. Zo geven waterschappen concreet handen en voeten aan de energietransitie die gereed moet zijn in 2025. Uiteindelijk is ons streven meer energie op te wekken dan we gebruiken.

Besturen en samenwerken

De Partij van de Arbeid vindt dat de bestuurlijke oriëntatie van de waterschappen moet veranderen. Die moet minder technisch worden met meer politiek en maatschappelijk debat. Ook vindt de Partij van de Arbeid dat de waterschappen een bredere opdracht hebben dan alleen de wettelijke taken.

Het gaat om de keuzes die worden gemaakt. Ook moet er meer debat zijn in vergaderingen en minder besloten worden vergaderd. Ten slotte moeten de waterschappen minder op zichzelf gericht zijn en meer op de buitenwereld. Daarom nodigen we mensen actief uit bij ons besluitvormingsproces. Wij betrekken in ons werk alle relevante partijen in een zo'n vroeg mogelijk stadium. Zeker andere overheden, maar ook corporaties en ontwikkelaars. Het duurzaam en waterbestendig inrichten van ons gebied kan alleen maar als iedereen zijn eigen kennis en kunde inbrengt. Samenwerken doen we op een uitnodigende en transparante wijze.

De komende jaren worden meer dan 150.000 huizen gebouwd en bedrijfsterreinen aangelegd in de steden en dorpen van de laaggelegen provincie Zuid-Holland. Bij de planning daarvan moeten de waterschappen met hun waterkennis vroegtijdig worden betrokken. Gemeenten en waterschappen moeten bij het maken van bouwplannen intensief samenwerken en afspraken maken. De regelgeving om klimaatvriendelijk en duurzaam te bouwen moet worden aangescherpt. Water en bodem moeten belangrijker worden bij de inrichting van de ruimte waar we wonen, werken en leven. Dat biedt de beste kans voor een optimale bijdrage van water aan het leefklimaat.

Communicatie en participatie

De waterschappen moeten hun plannen voor klimaat en ruimtelijke ingrepen veel meer dan nu samen met burgers, bedrijven en belangenorganisaties ontwikkelen. Het gaat er niet alleen om dat de waterschappen uitleggen wat ze doen, maar ruimte geven aan partijen om de plannen samen te maken. Wij streven daarbij naar een waterschap dat transparant communiceert. Waterschappen moeten meer zichtbaar zijn. Daarbij is het belangrijk om bedrijven en bewoners ook altijd een handelingsperspectief te bieden over hoe ze zelf kunnen bijdragen aan een beter waterbeheer. Initiatieven van inwoners en organisaties die kunnen bijdragen aan een beter of duurzamer waterbeheer worden ondersteund, gefaciliteerd of medegefinancierd.

We zijn laagdrempelig voor onze burgers en bedrijven. We staan open voor nieuwe vormen van samenwerking en burgerparticipatie, zoals bijvoorbeeld burgerberaden. Via gerichte communicatie vestigen we de aandacht op het belang van sterke dijken, waterbergingen, voldoende schoon en gezond water, energiebesparing en omschakeling naar het gebruik van nieuwe, duurzame energie. Digitale, (audio)visuele communicatiemiddelen bieden hiertoe relevante mogelijkheden. We gaan veel meer in gesprek met onze inwoners. Daarbij zetten we extra in op de jeugd door educatie en participatie. Het belang van onze inwoners staat voorop. Natuurlijk kunnen de inwoners ook zelf een steentje bijdragen. Dat zullen zij vooral doen als ze weten wat het belang is en vertrouwen hebben in het waterschap.

Wat de Partij van de Arbeid betreft is er over vier jaar onder meer voldoende waterberging, is de kwaliteit van het water verbeterd, is de biodiversiteit toegenomen, werken we duurzaam en op energie neutrale wijze en is er voldoende zoet water. Kortom, er is wat te doen de komende bestuursperiode.

Alleen samen met alle inwoners en betrokkenen kunnen we verantwoord waterbeheer toekomstgericht en duurzaam handen en voeten geven.

Punten verkiezingsprogramma specifiek voor het waterschap van Hollandse Delta

Inleiding

De in het algemene watermanifest geformuleerde uitgangspunten gelden voor alle waterschappen in Zuid-Holland. Een eerlijke lastenontwikkeling en passende maatregelen om klimaatverandering de baas te blijven zijn ook bij Hollandse Delta essentieel. Daarnaast zijn er specifieke wensen voor elk onderscheiden waterschap. Voor Hollandse Delta zijn dat de volgende.

Besturen en samenwerken

Voor waterschap Hollandse Delta is onderling vertrouwen binnen het bestuur van groot belang. Er moet hier direct bij aanvang van de nieuwe bestuursperiode aan worden gewerkt. Ons voorstel is daarom om de collegevorming te laten begeleiden door een onafhankelijke (in)formateur.

We willen dat Hollandse Delta goed contact heeft met de betrokkenen in ons gebied en een naar buiten gericht waterschap wordt. Dit willen we onder andere bereiken door voor elk eiland een jaarlijks overleg te organiseren met de provincie, gemeenten, natuurorganisaties en andere relevante partijen. In dit overleg komt aan de orde hoe water en bodem sturend worden voor de ruimtelijke ontwikkelingen en wat de impact daarvan is voor nieuwe projecten. Andere onderwerpen die aan de orde zullen komen zijn hoe we het stedelijk gebied gaan vergroenen en hoe we reageren op de versnelde zeespiegelstijging.

Communicatie en participatie

Waterschap Hollandse Delta komt ook met een voorstel voor hoe het burgers en bedrijven meer bij het beleid betreft. Met name bij complexe klimaatvraagstukken zijn burgerraden aanbevelingswaardig. Daarbij worden gewone burgers geselecteerd die na uitgebreide informatievoorziening en dialoog met voorstellen voor de oplossing van het vraagstuk komen.

Klimaatverandering: water in de stad en op het platteland

Klimaatverandering dwingt ons waterschap tot rigoureuze maatregelen. Als PvdA willen wij duurzaamheid in alle lagen van het werk, herstel van de biodiversiteit en ecologische zones op onze dijken. Ook willen wij kappen met kappen en concrete plannen maken om water in onze gebieden vast te houden. Denk aan Wadi's in de gebouwde omgeving en peilgestuurde drainage in onze agrarische gebieden. De drainage wordt daarbij geregeld door buizen die onder water liggen, bijvoorbeeld in een sloot waar het waterpeil wordt geregeld.

Niet alleen langere perioden van droogte, maar ook intensieve regenbuien is ons toekomstig lot. Het Waterschap Hollandse Delta stelt een plan van aanpak op voor hoe er voldoende waterberging in de stad en op het platteland wordt gerealiseerd, hoe er voldoende zoetwater blijft en hoe meer biodiversiteit wordt gerealiseerd.

Het waterschap is een publiek orgaan. Bij belangrijke besluiten, zoals maatregelen om de effecten van klimaatverandering te verzachten, maar ook investeringen in zuiveringen en ten behoeve van peilbesluiten, worden dan ook maatschappelijke kosten en batenganalyses gemaakt, waarin de maatschappelijke kosten duidelijk worden.

Eerlijke lastenontwikkeling

Bij de verdeling van kosten moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Zeker in een tijd waarin de bestaanszekerheid voor veel meer mensen een probleem is.

Schoon en gezond water

Waterschap Hollandse Delta moet de doelen van de Kader Richtlijn Water in 2027 halen. De Partij van de Arbeid vindt dat het waterschap daarvoor een uitvoeringsplan moet opstellen.

In overleg met andere overheden legt Hollandse Delta de nadruk op:

- Voorkomen vervuiling. Vervuilers willen we aanpakken bij de bron. Ook streven we na dat fabrieken in de Botlek aan strenge eisen voldoen. Fabrieken zoals Chemours mogen wat ons betreft geen verlenging krijgen om nog meer vervuilend afvalwater in onze wateren te lozen.
- Voorkomen dat nog meer wateren met vervuilde grond wordt volgestort, zoals de Plas van Heenvliet.
- Voorkomen dat vervuilende staalslakken gebruikt worden als ondergrond voor bedrijfsterreinen, zoals in Oude Tonge.
- Voorkomen dat de pleziervaart zijn vuilwatertanken blijft lozen in de recreatieplassen en zorgen dat hiervoor bij de havens voorzieningen aanwezig zijn. Hierop zal worden gehandhaafd.
- Voorkomen dat op sportvelden rubbergranulaat wordt gebruikt, zodat het niet in ons grondwater terecht komt. Het RIVM beschouwt dit als ongezond.

Dijken, wegen, natuur en recreatie

Dijken, en vooral ook water, zijn een ruimtelijke kwaliteit. Daar kan meer gebruik van worden gemaakt. Hollandse Delta legt daarom vast wat zijn beleid is voor natuur, recreatie en pleziervaart. Hollandse Delta zorgt er samen met de andere overheden voor dat er voldoende open zwemwater van goede kwaliteit is.

Dijken kunnen multifunctioneel worden gebruikt zonder dat het ten koste gaat van de veiligheid en landschappelijke waarden, bijvoorbeeld voor windturbines of zonneweides. Dijken worden bloem- en kruidenrijk ingericht.

De PvdA zet zich in voor een overdracht voor de wegen naar gemeenten. Zolang Hollandse Delta nog eigenaar is van wegen staat verkeersveiligheid en een goed beheer hoog in het vaandel.

Energietransitie en Innovatie

Het onderhoud van de bezittingen van het waterschap moet op orde zijn. Voor ons bezit worden op korte termijn onderhoudsprogramma's opgesteld die de basis vormen voor de begroting. Voor één van onze belangrijkste bezittingen, de ondergrondse zuivering Dokhaven, wordt in deze periode een strategische visie vastgesteld die ingaat op rol van deze zuivering in de komende 25 jaar. Daarbij komt ook de functie van Sluisjesdijk aan de orde.

Waterschap Hollandse Delta schept ruimte voor innovatie. Zowel in de exploitatie, bij nieuwe investeringen als bij onderhoud. Het project voor bioplastics wordt voortgezet. Burgers en bedrijven wordt gestimuleerd initiatieven te nemen op het gebied van onder meer energiebesparing en watergebruik. Wij willen een ruimhartige regeling voor burgers om wateradaptatie te stimuleren.

Tot slot; Hollandse Delta heeft een ruimhartig incassobeleid en handhaaft zijn kwijtscheldingsbeleid.